

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки
Кафедра педагогічної та вікової психології

В. П. ВЕРДЖУЧ
професор з навчово-педагогічної і
навчальної роботи та рекрутації
проф. І. Габрилюк С. В.

Протокол № 2 від «16» жовтня 2019 р.

№15316102019

ПРОГРАМА
нормативної навчальної дисципліни

Психологія

підготовки

бакалавра

спеціальності 241 Готельно-ресторанна справа,
242 Туризм

освітньо-професійної програми Готельно-ресторанна справа, Туризм

Програма навчальної дисципліни «Психологія», підготовки бакалавра; спеціальності - 241 Готельно-ресторанна справа, 242 – Туризм; освітньо-професійної програми - Готельно-ресторанна справа, Туризм; галузі знань - 24 Сфера обслуговування.

Розробник: Дмитріюк Н. С., доцент, кандидат психологічних наук, доцент.

Рецензент: Хлівна О. М., доцент, кандидат психологічних наук, доцент кафедри практичної та клінічної психології Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки.

Програма навчальної дисципліни затверджена на засіданні кафедри педагогічної та вікової психології

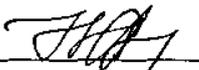
протокол № 1 від 30. 08. 2019 р.

Завідувач кафедри:

Гошовський Я. О.

Програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною комісією факультету психології

протокол № 1 від 04. 09. 2019 р.

Голова науково-методичної комісії факультету

Іванашко О. Є.

Програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною радою Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	24 - Сфера обслуговування	Нормативна
Кількість годин/кредитів - 120/4		241- Готельно-ресторанна справа, 242 - Туризм
	Готельно-ресторанна справа, Туризм	Семестр 3 ій
ІНДЗ: <u>немає</u>	Бакалавр	Лекції 18 год.
		Практичні (семінарські) 28 год.
		Лабораторні __0__ год.
		Індивідуальні __0__ год.
		Самостійна робота 66 год.
		Консультації 8 год.
		Форма контролю: екзамен

2. АНОТАЦІЯ КУРСУ:

Метою навчальної дисципліни «Психологія» є засвоєння особливостей функціонування психіки та поведінки людини.

Основними завданнями дисципліни «Психологія» є теоретична та практична підготовка студентів з питань:

- предмету психології як закономірностей розвитку і виявлення психічних явищ у житті та їх механізмів;
- розвитку психіки;
- виникнення та історичного розвитку людської свідомості;
- становлення наукового розуміння психічних явищ;
- сутності особистості, її рушійних сил розвитку та ідейної спрямованості;
- психології пізнавальної діяльності особистості;
- емоційно-вольової сторони діяльності особистості;
- індивідуально-психологічних особливостей особистості.

3. КОМПЕТЕНЦІЇ

До кінця навчання студенти будуть компетентними у таких питаннях:

Знати:

- предмет і завдання психології;
- сутність і специфіку психічного відображення дійсності;

- рівні розвитку і форми прояву психіки;
- зміст, психологічні механізми і умови становлення розвитку свідомості та самосвідомості людини;
- зміст, основні характеристики та умови розвитку когнітивної, регулятивної афективної сфери особистості;
- індивідуально-типологічні особливості особистості (темперамент, характер, здібності) та можливості впливу на їхній розвиток;
- зміст, структуру, види діяльності та поведінки як психологічних феноменів;
- організувати дослідження психічних явищ відповідно до методологічних принципів психології;
- застосовувати адекватні методи дослідження психіки;
- проводити науково обґрунтований аналіз психологічних фактів;
- пояснювати психологічний зміст та механізми становлення розвитку різних форм прояву психіки (психічних процесів, станів і властивостей особистості, свідомих і неусвідомлюваних психічних явищ);
- аналізувати психологічний зміст, структуру, психологічні механізми і умови розвитку особистості та окремих її складових;
- застосовувати набуті знання для аналізу психологічної сутності різних проявів поведінки і діяльності особистості.

4. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин						
	Усього	у тому числі					
		Лек.	Практ. (Семін.)	Лаб.	Консульт.	Сам. роб.	Контр. роб.
1	2	3	4	5	6	7	8
Змістовий модуль 1. Особистість у соціальному оточенні							
Тема 1. Предмет психології: структура, завдання, методи	10	2	2		1	5	
Тема 2. Розвиток психіки і свідомості	15	2	2		1	10	
Тема 3. Психологія особистості	15	2	2		1	10	
Тема 4. Психологія спілкування	10	2	2		1	5	
Тема 5. Психологічні основи діяльності людини	10	2	2		1	5	

Разом за змістовим модулем 1	60	10	10		5	35	
Змістовий модуль 2. Пізнавальна діяльність особистості							
Тема 6. Відчуття та сприймання	11	2	4			5	-
Тема 7. Психологічний аналіз пам'яті	13	2	4		1	6	-
Тема 8. Мислення та уява	10		4		1	5	-
Тема 9. Увага та емоційно-вольові процеси	11	2	4			5	-
Тема 10. Індивідуально-типологічні особливості людини	15	2	2		1	10	
Разом за змістовим модулем 2	60	8	18		3	31	
Усього годин	120	18	28	-	8	66	-

5. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

№ з/п	Тема	Кількість годин
1	Психологія як наука і практика.	4
2	Психологія та її місце в системі наук про людину.	4
3	Психіка людини як предмет наукового вивчення.	4
4	Співвідношення психічних і фізіологічних процесів та явищ.	4
5	Загальні властивості відчуттів.	2
6	Теорії мислення	4
7	Уява і творчість	4
8	Спосіб життя та його вплив на особистість.	2
9	Особистість у практичній психології.	4
10	Індивідуально-типологічні особливості людини	4
11	Психофізіологічні властивості особистості.	4
12	Спілкування в соціальній психології.	2
13	Психологічні способи впливу в процесі спілкування.	4
14	Психологічні характеристики малих груп.	4
15	Нормативна поведінка в групі.	4
16	Конфліктні ситуації та шляхи їх розв'язання.	4
17	Психологічний феномен керівництва.	4
18	Увага та емоційно-вольові процеси	4
	Разом	66

6. ВИДИ (ФОРМИ) ІНДИВІДУАЛЬНИХ НАУКОВО-ДОСЛІДНИХ ЗАВДАНЬ (ІНДЗ)

Індивідуальне науково-дослідне завдання передбачає ґрунтовне опрацювання теоретичного матеріалу, першоджерел та додаткової літератури з теми, яка обирається студентом.

Індивідуальні завдання студенти виконують на основі знань, умінь та навичок, здобутих під час лекцій, практичних занять та самостійної роботи, що охоплює зміст навчального курсу.

Враховуючи специфіку цього курсу, кожен студент має виконати такі індивідуальні завдання:

1. Скласти глосарій понять і термінів з курсу.
2. Підібрати методики для проведення досліджень.
3. Підготувати доповідь, реферат (10-15 друкованих сторінок).

Орієнтовна схема реферативного повідомлення:

1. Загальна характеристика досліджуваної проблеми.
2. Аналіз історії проблеми та ступінь її розробленості.
3. Основні питання, яким приділяють увагу дослідники.
4. Висновки та оцінка студентом досліджуваної проблеми за власними критеріями.
5. Список використаних джерел.

7. РОЗПОДІЛ БАЛІВ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Поточний контроль (мах = 40 балів)								Модульний контроль (мах = 60 балів)		Загальна кількість балів	
Модуль 1					Модуль 2			МКР 1	МКР 2		
Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2	ІНДЗ						
Т 1	Т 2	Т 3	Т 4	Т 5	Т 6	Т 7	Т 8	-	30	30	100
5	5	5	5	5	5	5	5				

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсової роботи (проєкту), практики	для заліку
90 – 100	A	Відмінно	Зараховано
82 – 89	B	Добре	
75 - 81	C		
67- 74	D		
60 - 66	E	Задовільно	Незараховано (з можливістю повторного складання)
1 – 59	Fx	Незадовільно	

8. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Загальна психологія: підручник / За заг. ред. Максименка С. Д. – Вінниця: Нова книга, 2004. – 704 с.
2. Загальна психологія: підручник / Скрипченко О. В., Долинська Л. В., Огороднійчук З. В. та ін. – К. : Либідь, 2005. – 464 с.
3. Кириленко Т. С. Психологія: емоційна сфера особистості: навч. посібник / Кириленко Т. С. – К. : Либідь, 2007. – 256 с.
4. Максименко С. Д. Загальна психологія: навч. посібник / Максименко С. Д. – К. : Центр навч. літератури, 2004. – 272 с.
5. Основи психології: навч. посібник / Веракіс А. І., Завалевський Ю. І., Левківський К. М. – Х. – К., 2005. – 416 с.
6. Основи психології: підручник / За заг. ред. Киричука О. В., Роменця В. А. – К. : Либідь, 2002. – 632 с.
7. Русинка І. І. Психологія: навч. посібник / Русинка І. І. – К. : Знання, 2007. – 367 с.
8. Скрипченко О. В. Загальна психологія: підручник / Скрипченко О. В., Долинська Л. В., Огороднійчук З. В. – К. : Либідь, 2005. – 464 с.
9. Цимбалюк І. М. Психологія / Цимбалюк І. М. – К. : Професіонал, 2004. – 214 с.

Інтернет-ресурси з психології

www.psi.webzone.ru – психологічний словник

www.elib.org.ua – цифрова бібліотека України

www.psylib.kiev.ua – психологічна бібліотека Київського фонду сприяння розвитку психологічної культури

www.ncuxo.org.ua – електронна енциклопедія психології

www.osvita.org.ua – освітній сайт

<http://chitalka.info> – студентська електронна бібліотека

<http://uk.wikipedia.org> – Вікіпедія: вільна електронна енциклопедія (українська)

www.lib.com.ua - електронна бібліотека

www.nbuv.gov.ua – Національна бібліотека України ім. Вернадського

Додаткова

1. Айсмонтас Б. Б. Педагогическая психология: схемы и тесты / Б. Б. Айсмонтас. – М. : Знание, 2004. – 208 с.
2. Вікова та педагогічна психологія [Текст] / О. В. Скрипченко, Л. В. Долинська, З. В. Огороднійчук та ін. – К. : Просвіта, 2001. – 416 с.
3. Гнездилова О. Н. Психологические аспекты инновационной деятельности педагога / О. Н. Гнездилова // Психологическая наука и образование. – 2006. – № 4. – С. 61–65.
4. Грищенко Л. И. Теория и методика воспитания. Личностно-социальный подход / Л. И. Грищенко. – М. : Педагогика, 2005. – 240 с.
5. Загвязинский В. И. Личностно-социальный подход в воспитании / В. И. Загвязинский // Педагогика. – 2006. – № 3. – С. 106.
6. Дегтяренко Т. М. Корекційно-реабілітаційна робота в спеціальних дошкільних закладах для дітей з особливими потребами: [Навчальний посібник] / Т. М. Дегтяренко, Л. С. Вавіна. - Суми: ВТД "Універсальна книга", 2008.- 302 с.
7. Діти з затримкою психічного розвитку та їх навчання: Навчальний посібник для педагогів і шкільних психологів: [Текст] / Т. Д. Лященко, Н. А. Бастун, Т. В. Сак. – К : ІЗМН, 1997. - 128 с.
8. Крайг Г. Психология развития / Г. Крайг, Д. Бокум Д. 9-е изд. – СПб.: Питер, 2004. – 920 с.
9. Казанская В. Г. Педагогическая психология [Текст] / В. Г. Казанская. – М. – СПб. : Питер, 2005. – 366 с.
10. Кияновский А. И. Справочник по педагогической психологии / А. И. Кияновский. – Херсон, 2006. – 216 с.
11. Кордунова Н. О. Звички та їх формування у дошкільників: навч. посіб. / Н. О. Кордунова, А. С. Денисюк. – Луцьк: РВВ «Вежа» Волин. держ. ун-ту ім. Лесі Українки, 2006. – 156 с.
12. Лисянська Т. М. Педагогічна психологія [Текст] / Т. М. Лисянська. – К. : Каравела, 2009. – 224 с.
13. Лозова В. І. Теоретичні основи виховання і навчання / В. І. Лозова, Г. В. Троцько. – Х., 2002. – 400 с.
14. Миллер С. Психология развития: методы исследования / С. Миллер – СПб.: Питер, 2002. – 464 с.

15. Мухина В. С. Возрастная психология: феноменология развития, детство, отрочество / В. С. Мухина – 9-е изд. – М.: Издательский центр «Академия», 2004. – 456 с.
16. Ожогова Е. Г. Синдром “психического выгорания” в работе педагога и профессиональные стратегии поведения / Е. Г. Ожогова // Психология и школа. – 2006. – № 2. – С. 107–120.
17. Павелків Р. В. Дитяча психологія. Р. В. Павелків, О. П. Цигипало. – К.: Академвидав, 2008. – 426 с.
18. Потапчук Л. В. Педагогічна психологія: Метод. рек. для студ. спеціальності "Психологія" / Л. В. Потапчук. – Луцьк: РВВ "Вежа" Волин. держ ун-ту Ім. Лесі Українки, 2004. – 90 с.
19. Психология человека от рождения до смерти. Полный курс психологии развития / Под ред. А.А.Реана. – СПб.: «Прайм-ЕВРОЗНАК», 2005. – 416 с.
20. Подоляк Л. Г. Основи педагогічної психології [Текст] / Л. Г. Подоляк, О. П. Главник. – К. : Главник, 2006. – 112 с.
21. Поліщук В. М. Вікова і педагогічна психологія [Текст] / В. М. Поліщук. – Суми, 2010. – 352 с.
22. Савчин М. В. Педагогічна психологія [Текст] / М. В. Савчин. – К. : Академвидав, 2007. – 424 с.
23. Савчин М. В. Вікова психологія. М. В. Савчин, Л. П. Василенко 2-е вид. – К., Академвидав, 2009. – 460 с.
24. Стюарт-Гамильтон Я. Психология старения / Я. Стюарт-Гамильтон 3-е изд. – СПб. : Питер, 2002. – 268 с.
25. Семиченко В. А. Психологічна структура педагогічної діяльності / В. А. Семиченко, В. С. Заслуженюк. – К. : Вид.-поліграф. центр «Київ. ун-ет», 2001. – 217 с.
26. Степанов О. М. Педагогічна психологія [Текст] / О. М. Степанов – К. : Академвидав, 2011. – 413 с.
27. Хухлаева О. В. Психология развития: молодость, зрелость, старость / О. В. Хухлаева. 3-е изд. – М.: Издательский центр «Академия», 2006. – 520 с.
28. Якиманская И. С. Предмет и методы современной педагогической психологии / И. С. Якиманская // Вопросы психологии. – 2006. – № 6. – С. 3–13.

9. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ЕКЗАМЕНУ

1. Психологія як наука. Предмет психології.
2. Місце психології в системі наук.
3. Галузі психологічної науки.
4. Методи психології та організація психологічного дослідження.
5. Структура і завдання сучасної психології.
6. Поняття про психіку.
7. Психіка і свідомість.
8. Основні етапи розвитку психіки та форми поведінки у тваринному світі.
9. Поняття про відчуття.
10. Розвиток уявлень про природу відчуттів.
11. Аналізатор, його будова і принципи роботи.
12. Види відчуттів, характеристика окремих видів відчуттів..
13. Класифікація відчуттів.
14. Поняття про сприймання.
15. Характеристика сприймання, фізіологічні основи сприймання.
16. Класифікація сприймання. Сприймання простору, часу і руху.
17. Загальне поняття про пам'ять.
18. Роль пам'яті в організації психіки.
19. Основні теорії пам'яті.
20. Види пам'яті.
21. Розвиток пам'яті в онтогенезі.
22. Основні процеси пам'яті.
23. Індивідуальні відмінності пам'яті та методи дослідження.
24. Поняття про мислення.
25. Характеристика мислення як вищої форми пізнавальної діяльності.
26. Розумовий розвиток в онтогенезі.
27. Розумові дії та операції мислення.
28. Форми та види мислення.
29. Індивідуальні особливості мислення.
30. Поняття про уяву та її роль в життєдіяльності людини.
31. Характеристика основних видів уяви.
32. Поняття діяльності.
33. Психологічна характеристика основних видів людської діяльності.
34. Воля, структура вольового акту.
35. Вольові якості особистості.
36. Розвиток волі в онтогенезі.
37. Емоції та почуття, їх функції
38. Взаємозв'язок емоцій та почуттів з іншими психічними процесами.
39. Класифікація емоцій та почуттів.
40. Поняття про темперамент.
41. Характеристика основних типів темпераменту.
42. Темперамент і характер.
43. Загальне поняття про характер.
44. Структура характеру.
45. Формування характеру.
46. Поняття про здібності.
47. Загальна структура здібностей.
48. Види здібностей та їх розвиток.
49. Поняття особистості в психології.

50. Психологічна структура особистості.
51. Основні теорії особистості в зарубіжній психології.
52. Свідоме і несвідоме в житті людини.
53. Структура свідомості.
54. Основні психологічні характеристики свідомості.
55. Самосвідомість особистості.
56. Розвиток самосвідомості в онтогенезі.
57. Проблема психічного розвитку особистості в сучасній психології
58. Періодизація психічного розвитку.
59. Закономірності психічного розвитку в онтогенезі.
60. Основні чинники і рушійні сили психічного розвитку.
61. Спрямованість особистості.
62. Природа потреб людини.
63. Види потреб та їх характеристика.
64. Інтереси та їх види.
65. Світогляд та ідеали особистості.
66. Поняття про групи.
67. Класифікація груп.
68. Різниця між колективом та групою.
69. Вплив особистості на колектив.
70. Стили керівництва
71. Практична робота керівника.
72. Функції сучасної сім'ї.
73. Сімейні конфлікти.
74. Поняття спілкування та комунікації.
75. Засоби та види спілкування.
76. Рівні спілкування.
77. Поняття конфлікту.
78. Види конфліктів.
79. Шляхи виходу із конфліктних ситуацій.
80. Поняття управлінської діяльності.
81. Спілкування керівника з підлеглим.
82. Роль керівника в системі управління закладом.
83. Поняття про здібності.
84. Загальна структура здібностей.
85. Здібності, обдарованість, талант.
86. Психологічні механізми сприймання людьми один одного.
87. Психологічна сумісність та її види.
88. Комунікація в міжособистісних стосунках.
89. Вчинок і формування характеру.
90. Форми переживання почуттів: афекти, настрої, стреси, фрустрація.